

Tampereen kaupunki
Tampereen kaupunginkirjasto

PIKI-verkkokirjastoprojekti
Projektin loppuraportti

Hyväksytty: 25.3.2011

Tampereen kaupunki	Projektin loppuraportti	I
Tampereen kaupunginkirjasto		
PIKI-verkkokirjastoprojekti	21.3.2011	

Sisällys

1	Yhteenveto	1
1.1	Lyhyt kuvaus	1
2	Organisointi	1
2.1	Ohjausryhmä	1
2.2	Projektiryhmä	2
2.2.1	Muut nimetyt resurssit (asiantuntijat)	2
3	Arvio projektin onnistumisesta	3
3.1	Tavoitteet ja riippuvuudet	3
3.1.1	Perustavoitteet	3
3.1.2	Projektin muut tavoitteet	4
3.1.3	Projektin riippuvuudet	5
3.2	Projektin tuotokset ja rajaukset	7
3.2.1	Projektin tuotokset	7
3.2.2	Projektin rajaukset	8
3.3	Projektin suunnittelu ja aikataulu	8
3.4	Projektin kustannukset	9
3.5	Projektin hallinta	9
3.6	Projektin viestintä	10
3.7	Riskien hallinta	10
4	Projektin tuotosten varmistaminen	12
4.1	Tuotosten ylläpito	12
4.2	Jatkotoimenpiteet ja jatkokehitysten organisointi	12
5	Projektin kokemukset ja opit	13
6	Projektidokumenttien arkistointi	13
	Liitteet	13

Tampereen kaupunki	Projektin loppuraportti	1
Tampereen kaupunginkirjasto		
PIKI-verkkokirjastoprojekti	21.3.2011	

1 Yhteenveto

Projektin tavoitteena oli uusia Tampereen kaupunginkirjaston verkkosivusto ja Pirkanmaan PIKI-kirjastojen yhteinen PIKI-verkkokirjasto. Päivitettyyn verkkokirjastojärjestelmään rakennettiin PIKI-kirjastojen yhteisiä asiointi- ja tiedottamissivuja sekä koelmaa esitteleviä sisältöosioita. Uudessa verkkokirjastossa on myös kirjastoaineistoa koskevia vuorovaikutustyökaluja ja valtakunnallisia verkkokirjastopalveluita, tuodaan linkityksillä PIKI-kirjastojen asiakkaiden käyttöön.

1.1 Lyhyt kuvaus

Projektin nimi	PIKI-verkkokirjastoprojekti
Aloitus- ja lopetuspäivämäärät	11.1.2009 – 31.3.2011
Projektin tilaaja ja omistaja	Tampereen kaupunginkirjasto ja Pirkanmaan muut PIKI-kirjastot. Projektin toteuttajana ja omistajana Tampereen kaupunginkirjasto.
Projektin tulokset	Projekti uusi Tampereen kaupunginkirjaston verkkosivuston ja teki PIKI-verkkokirjastoon sisältöosiot ja asiointisivujen sisällöt.

2 Organisointi

2.1 Ohjausryhmä

Projektin ohjausryhmässä tapahtui joitakin henkilöstövaihdoksia projektin kuluessa.

Rooli	Titteli, nimi ja yksikkö
puheenjohtaja	Tuula Haavisto, kirjastotoimenjohtaja, Tampereen kaupunginkirjasto
jäsen	viestintäsuunnittelija, Tampereen kaupunginkirjasto <ul style="list-style-type: none">Sihvonen Raili (2009)Outi Viitasalo (3/2010–2/2011)
jäsen	Elina Rauhala-Kari, osastonjohtaja, Kangasalan kirjasto
jäsen	Liisa Asiala, kirjastotoimenjohtaja, Oriveden kaupunginkirjasto
jäsen	Maija Kanerva, tietohallintokoordinaattori, Tampereen kaupungin tietohallinto
jäsen	Petri Tonteri, verkkopäällikkö, Tampereen kaupunginkirjasto (2010 alkaen)
sihteeri	Leila Virta, projektipäällikkö, Tampereen kaupunginkirjasto

Tampereen kaupunki	Projektin loppuraportti	2
Tampereen kaupunginkirjasto		
PIKI-verkkokirjastoprojekti	21.3.2011	

2.2 Projektiryhmä

Rooli	Titteli, nimi ja yksikkö
projektipäällikkö	Leila Virta, projektipäällikkö, Tampereen kaupunginkirjasto
jäsen	Jaana Pakarinen, verkkosuunnittelija, Tampereen kaupunginkirjasto
jäsen	Eva Kallioranta, viestintäsihteeri, Tampereen kaupunginkirjasto (-9/2010)
jäsen	verkkopäällikkö (30.6.09 asti), sijaisena Pirjo Järvinen Tampereen kaupunginkirjasto
jäsen	PIKI-koordinaattori 1.7.09 alkaen (uusi toimi), Tampereen kaupunginkirjasto <ul style="list-style-type: none">• Pirjo Järvinen (- 31.8.10)• Elna Paavola-Eskola (1.9.10 -)

2.2.1 Muut nimetyt resurssit (asiantuntijat)

Rooli	Titteli, nimi ja yksikkö
asiantuntija	Tampereen kaupunginkirjaston henkilökunta ja tiimit
asiantuntija	Verkkokirjastopalveluiden julkaisuun ja hallintaan tarkoitettun web-sisällönhallintajärjestelmän toimittaja
asiantuntija	Tampereen kaupunginkirjaston verkkopalvelulinjaustyöryhmä
asiantuntija	PIKI-ohjausryhmä
asiantuntija	PIKI-johtoryhmä
asiantuntija	PIKI-kirjastojen henkilökunta ja työryhmät
asiantuntija	Tuula Somila, Tampereen kaupunginkirjaston taloustoimisto

Tampereen kaupunki	Projektin loppuraportti	3
Tampereen kaupunginkirjasto		
PIKI-verkkokirjastoprojekti	21.3.2011	

3 Arvio projektin onnistumisesta

Tässä luvussa verrataan projektisuunnitelmaa ja toteutusta.

Projektin tehtävänä oli uusien Tampereen kaupunginkirjaston verkkosivusto ja rakentaa Piki-verkkokirjastoon sisältösivuja.

Vuonna 2009 suunniteltiin, että uusitussa Piki-verkkokirjastossa olisi vanhan verkkokirjastojärjestelmässä olleiden toimintojen lisäksi Piki-kirjastojen tuottamaa sisältöä ja aineistoon liittyviä vuorovaikutteisia palveluita. Lisäksi Piki-verkkokirjastossa olisi tietoa Piki-kirjastoista ja niiden palveluista. Valtakunnallisia kirjastoverkkopalveluita tuotaisiin verkkokirjastoon linkityksien avulla. Verkkokirjaston osalta nämä alkuperäiset suunnitelmat toteutuivat pääpiirteittäin.

Aluksi suunniteltiin, että Tampereen kaupunginkirjaston verkkosivustosta julkaistaan versio, jossa ei vielä ole verkkokirjastojärjestelmästä saatavaa sisältöä. Tämä aineistoon kohdistuva sisältö oli tarkoitus lisätä Tampereen kaupungin verkkosivustolle, kun verkkokirjastojärjestelmä olisi valmis helmikuussa 2011. Alkuperäinen suunnitelma ei toteutunut, koska Tampereen kaupunginkirjaston verkkosivuston julkaisuun ei saatukaan verkkokirjastojärjestelmää. Verkkosivuston julkaisuun hankittiin avoimen lähdekoodiin perustuva Concrete5-järjestelmä. Verkkosivustolla on sisältönä ns. kirjastotieto ja kaikki aineistoa koskeva sisältö on keskitetty verkkokirjastoon.

3.1 Tavoitteet ja riippuvuudet

Alla olevaan taulukkoon on kirjattu lyhyesti Tampereen kaupunginkirjaston ja Piki-kirjastojen perustavoitteet, joita Piki-verkkokirjastoprojektille asetettiin, mitä tavoiteltiin ja näiden tavoitteiden mittarit. Taulukon viimeiseen sarakkeeseen on kirjattu miten tavoitteet toteutuivat.

3.1.1 Perustavoitteet

Perustavoite	Mittari	Toteutus
Tampereen kaupunginkirjaston verkkosivustosta tehdään ensimmäinen julkaisu kesäkuussa 2010.	Tampereen kaupunginkirjaston uusitusta verkkosivustosta on julkaistu ensimmäinen versio sovitussa aikataulussa.	Verkkosivusto julkaistiin 4.8.2010
Pirkanmaan Piki-kirjastojen yhteinen uusittu Piki-verkkokirjasto julkaistaan helmikuussa 2011.	Uusittu Piki-verkkokirjasto on käytössä sovitussa aikataulussa.	Verkkokirjastosta julkaistiin ensimmäinen versio 4.8.2010. Uuden kirjastojärjestelmän kanssa toimiva versio 1.12.2010 ja uusi sivupohja. Sisältöosiot julkaistiin 8.2.2011
Tampereen kaupunginkirjaston verkkosivustoon tehdään suunnitelmassa olevat sisällölliset lisäyk-	Tampereen kaupunginkirjaston verkkosivustoon on lisätty verkkokirjastopalveluiden julkaisuun ja hallintaan eri-	Alkuperäistä asiajakoa kahden järjestelmän välillä muutettiin projektin kulussa. Lisäksi verkkosivusto

Tampereen kaupunki	Projektin loppuraportti	4
Tampereen kaupunginkirjasto		
PIKI-verkkokirjastoprojekti	21.3.2011	

set, jotka tuotetaan verkkokirjastopalveluiden julkaisuun ja hallintaan erikoistuneen web-sisällönhallintajärjestelmän avulla kirjaston aineistotietokannasta.	koistuneen web-sisällönhallintajärjestelmän avulla kirjaston aineistotietokannasta saatava sisältö.	julkaistiin eri järjestelmällä kuin verkkokirjasto, joten tämä alkuperäinen tavoite ei toteutunut.
--	---	--

3.1.2 Projektin muut tavoitteet

Tavoite	Mittari	Toteutus
Tampereen kaupunginkirjaston uusitun verkkosivuston julkaisussa käytetään web-sisällönhallintajärjestelmää.	Tampereen kaupunginkirjaston uusittu verkkosivusto on julkaistu web-sisällönhallintajärjestelmällä.	Sivusto julkaistiin Concrete5-järjestelmällä ja järjestelmä sijaitsee Tampereen kaupungin palvelimella.
Uusitun Piki-verkkokirjaston julkaisussa käytetään verkkokirjastojärjestelmää	Pirkanmaan Piki-kirjastojen uusittu Piki-verkkokirjasto on julkaistu verkkokirjastojärjestelmällä.	Verkkokirjastojärjestelmä päivitettiin Axiell Arena -järjestelmään, jolla verkkokirjasto julkaistiin. Tämä sijaitsee Axiell Nordic oy:n palvelimella.
Tampereen kaupunginkirjaston uusittu verkkosivusto noudattaa kaupunginkirjaston verkkopalvelulinjauksia ja viestintästrategiaa sekä Tampereen kaupungin tietohallinto- ja viestintästrategioita.	Tampereen kaupunginkirjaston uusittu verkkosivusto on kaupunginkirjaston verkkopalvelun linjauksien ja viestintästrategian sekä Tampereen kaupungin tietohallinto- ja viestintästrategian mukainen.	Projektiryhmä ei saanut koskaan käyttöönsä kirjaston verkkopalvelulinjauksia tai viestintästrategiaa, koska ne eivät valmistuneet ajoissa. Tarvittavat asiat kysyttiin johtoryhmältä kirjallisesti. Kaupunkitason strategiat olivat käytettävissä.
PIKI-verkkokirjasto noudattaa Piki-kirjastojen toimintaohjelmaa.	PIKI-verkkokirjasto on Pirkanmaan Piki-kirjastojen toimintaohjelman mukainen.	PIKI-verkkokirjasto noudattaa Piki-kirjastojen toimintaohjelmaa, mm. visuaalinen ilme ja Piki-kirjastojen tunnus uudistettiin. Verkkokirjaston ulkoasu on yhteneväinen em. uudistusten kanssa.
PIKI-verkkokirjastolle tehdään käytettävyyden arviointia sekä teetetään käytettävyyden testaus.	PIKI-verkkokirjaston käytettävyys on arvioitu ja testattu.	Käytettävyyttä ei testattu erikseen, koska verkkokirjastojärjestelmä tuli päivityksenä, eikä näin ollen ollut projektin tehtävissä. Asiointi- ja sisältösivut rakennettiin käytettävyyssääntöjen mukaisesti.

Tampereen kaupunki	Projektin loppuraportti	5
Tampereen kaupunginkirjasto		
PIKI-verkkokirjastoprojekti	21.3.2011	

PIKI-verkkokirjasto on käytettävyydeltään hyvä.	PIKI-verkkokirjaston käytettävyydestä esiin tulleet virheet ja puutteet on korjattu.	Verkkokirjastolle ei tehty käytettävyydestä. Kirjastojärjestelmän ja tietokannan formaattivaihdon vuoksi verkkokirjastossa on paljon virheitä varsinkin tekstitiedoissa ja käyttäjien omissa tiedoissa. Näiden korjaamiseen on perustettu erillinen projekti järjestelmän-toimittajan toimesta.
Sisällöntuotantoprosessit suunnitellaan ja dokumentoidaan.	Sisällöntuotantosuunnitelmat on tehty.	Sisällöntuotantosuunnitelma laadittiin ja sisältö tuotettiin suunnitelman mukaisesti.
Ylläpito suunnitellaan ja dokumentoidaan.	Ylläpitosuunnitelmat on tehty.	Ylläpitosuunnitelmat on tehty ja luovutettu.
Ylläpitäjät ja sisällöntuottajat koulutetaan uuteen työ- ja julkaisutapaan.	Ylläpitäjät ja sisällöntuottajat on koulutettu Piki-verkkokirjaston uuteen työ- ja julkaisutapaan.	Verkkosivuston ylläpitäjät koulutettiin kesäkuussa 2010 (Concrete5). Verkkokirjaston sisältöosioiden työryhmät on koulutettu elokuussa 2010. Muille sisällönkirjoittajille järjestetään työpajoja niin kauan kunnes halukkaita riittää. Ensimmäinen työpaja maaliskuussa 2011

3.1.3 Projektin riippuvuudet

Alla olevassa taulukossa tarkastellaan, kuinka projektisuunnitelmassa luetellut riippuvuudet vaikuttivat projektiin.

Riippuvuuden nimi	Riippuvuuden kuvaus	Toteutus
Verkkopalvelulinjaukset ja viestintästrategia	Projektin asettaja edellyttää, että uusittava Tampereen kaupunginkirjaston verkkosivusto on toteutettu kaupunginkirjaston verkkopalvelulinjauksien ja viestintästrategian mukaisesti. Piki-verkkokirjastoprojekti ei voi edetä kaupunginkirjaston verkkosivujen suunnitteluvaiheeseen ennen kuin linjaukset ja strategia ovat projektiryhmän käytettävissä.	Projektiryhmä ei saanut koskaan käyttöönsä kirjaston verkkopalvelulinjauksia tai viestintästrategiaa, koska ne eivät valmistuneet ajoissa. Tarvittavat asiat kysyttiin johtoryhmältä kirjallisesti. Tällä tavoin projekti pystyttiin pitämään aikataulussa.
PIKI-kirjastojen toimintaohjelma	Uusittavan Piki-verkkokirjaston pitää olla Piki-kirjastojen toimintaohjelman mukainen. Piki-verkkokirjasto-projekti ei voi edetä Piki-osaprojektin suunnitteluvaiheeseen	PIKI-kirjastojen toimintaohjelma oli ajoissa käytettävissä ja se pystyttiin huomioimaan.

Tampereen kaupunki	Projektin loppuraportti	6
Tampereen kaupunginkirjasto		
PIKI-verkkokirjastoprojekti	21.3.2011	

	<p>seen ennen kuin Piki-kirjastojen toimintaohjelma on projektiryhmän käytettävissä.</p>	
<p>Verkkokirjastojärjestelmän hankinta ja käyttöönotto</p>	<p>Tampereen kaupungin tietohallinnon ja Tampereen kaupunginkirjaston Vuorovaikutteinen seudullinen kirjastoportaali -projekti hankkii verkkokirjastojärjestelmän. Tällä järjestelmällä korvataan nykyinen versio verkkokirjastojärjestelmästä (Intro).</p> <p>PIKI-verkkokirjasto-projektin toteutusvaihe ei voi alkaa ennen kuin Vuorovaikutteinen seudullinen kirjastoportaali -projekti on saanut verkkokirjastojärjestelmän hankittua ja se on valmis käyttöönotettavaksi.</p> <p>Osittain myös Piki-verkkokirjastoprojektin lopullisen käyttöliittymän suunnittelu- ja sisällön käsikirjoitusvaihe ovat riippuvaisia hankittavasta järjestelmästä, osittain niitä voidaan tehdä vaikka järjestelmän hankinta ei ole valmis.</p>	<p>Verkkokirjastojärjestelmä hankittiin ja se oli projektin käytössä vuoden 2010 alusta ja projekti pystyi etenemään suunnitellusti tältä osin.</p> <p>Tampereen kaupunginkirjaston verkkosivustoa ei voitu julkaista verkkokirjastojärjestelmällä. Päätös verkkosivuston julkaisujärjestelmästä viivästyi keväällä ja häytti näin jonkun verran projektin etenemistä. Verkkosivuston julkaisuun käytettiin Concrete5 -järjestelmää.</p>
<p>Verkkokirjastojärjestelmän koulutus sivujen sisällönpäivittäjille ja ylläpitäjille.</p>	<p>Projektiryhmä opettelee / koulutuu ensin itse web-sisällönhallintajärjestelmän käyttöön. Tämän jälkeen projektiryhmä kouluttaa järjestelmän käytön sivuston sisältöä päivittäville ja ylläpitäville henkilöille, jos he ovat projektiryhmän ulkopuolisia. Koulutus voi alkaa vasta, kun järjestelmä on hankittu ja asennettu sekä se on projektiryhmän käytössä ja projektiryhmä osaa sen käytön itse.</p>	<p>Verkkokirjastojärjestelmä hankittiin vuoden 2009 lopussa ja oli projektiryhmän käytössä vuoden 2010 alusta. Tällöin järjestelmäntoimittaja piti projektiryhmälle kolme koulutuspäivää. Jatkokoulutusta Liferay-järjestelmään hankittiin vielä ulkopuoliselta yritykseltä syksyllä 2010.</p> <p>Verkkosivuston julkaisussa käytettävän järjestelmän projektiryhmä opetteli itse ja konsultoi Nuorisopalveluiden henkilökuntaa, jotka opettivat samaa järjestelmää samaan aikaan.</p>

Tampereen kaupunki	Projektin loppuraportti	7
Tampereen kaupunginkirjasto		
PIKI-verkkokirjastoprojekti	21.3.2011	

Käytettävyydestaus	PIKI-verkkokirjastolle teetetään käytettävyydestaus projektin ulkopuolisella taholla. Piki-verkkokirjasto voidaan julkaista vasta, kun käytettävyydestauksessa esiin tulleet puutteet on korjattu.	Käytettävyydestausta ei tehty, koska kyseessä oli järjestelmäpäivitys.
--------------------	--	--

3.2 Projektin tuotokset ja rajaukset

Alla olevassa taulukossa vertaillaan suunnitelmaa ja toteutusta - syntyivätkö kaikki tuotokset, jotka projektin kuluessa suunniteltiin tehtäväksi.

3.2.1 Projektin tuotokset

Tuotos	Suunniteltu valmistumisaika	Toteutunut
Tampereen kaupunginkirjaston uusitun verkkosivuston 1. version julkaisu	Kesäkuu 2010 Ohjausryhmä tarkensi 15.12.2009 kokouksessa, että 1. julkaisu on 4.8.2010.	Kotisivut ja ensimmäinen versio verkkokirjastosta (beta-versio) julkaistiin 4.8.2010.
Uusitun Piki-verkkokirjaston julkaisu	Helmikuu 2011 Ohjausryhmä tarkensi 15.12.2009 kokouksessa, että beta-versio julkaistaan 4.8.2010 ja sisältöosioineen ja uusine sivupohjineen verkkokirjasto julkaistaisiin 8.2.2011	Sisältöosiot julkaistiin 8.2.2011. Sivupohja julkaistiin jo kirjastojärjestelmäpäivitys tauon jälkeen 1.12.2010.
Tampereen kaupunginkirjaston uusitun verkkosivuston 2. version julkaisu	Helmikuu 2011	Ns. 2. version julkaisua verkkosivustosta ei enää tarvittu, sillä palvelut julkaistiin eri järjestelmillä. Tarvittavat linkkilisäykset tehtiin verkkosivustolta verkkokirjaston sisältöosioihin 8.2.2011
Sisältö- ja ylläpitosuunnitelma	maaliskuu 2011	Tampereen kaupunginkirjaston verkkosivuston osalta suunnitelma valmis ja luovutettu joulukuussa 2010 Verkkokirjaston valmis maaliskuussa 2011
Ylläpitäjät ja sisällöntuottajat koulutettu	maaliskuu 2011	kesäkuu ja elokuu 2010

Tampereen kaupunki	Projektin loppuraportti	8
Tampereen kaupunginkirjasto		
PIKI-verkkokirjastoprojekti	21.3.2011	

3.2.2 Projektin rajaukset

Rajauksen nimi	Rajauksen lyhyt kuvaus ja perustelu	Toteutus
Web-sisällön-hallintajärjestelmän hankinta	Verkkokirjastojärjestelmän hankinnan tekee Tampereen kaupungin tietohallinto yhdessä Tampereen kaupunginkirjaston kanssa Vuoro-vaikutteinen seudullinen kirjastoportaali –projektissa.	Tampereen kaupungin tietohallinto hoiti järjestelmien hankinnan verkkokirjastoon sekä kaupunginkirjaston verkkosivustoa varten.
Yhteistyön järjestämismalli	Tietoyhteiskunnan tilat ja sisällöt - ESR-projektin yhtenä tuotoksena pitää tehdä malli verkkoyhteistyön järjestämisestä muiden tahojen kanssa. Tämä malli tuotetaan erillisenä projektina.	Tämä voidaan toteuttaa vasta kun projekti on päätynyt.
Käytettävyyden testaus	PIKI-verkkokirjaston käytettävyyden testauksen suorittaa ulkopuolinen taho.	Ei järjestetty käytettävyyden testausta ulkopuolisella, koska kyseessä oli järjestelmäpäivitys.
Kirjatti	Ne Kirjatin osat, joita ei voida toteuttaa verkkokirjastojärjestelmällä suoraan, rajataan tämän projektin ulkopuolelle. Tällaisia ovat esim. Kirjatin animoidut osat, jotka voidaan uusia omana projektina.	Kirjatti uusittiin omana projektina loppusyksystä 2010 (Riitta Aromäki). Kirjatille tehtävää isompaa uudistusta varten perustetaan oma projekti, jos siihen saadaan rahoitusta.

3.3 Projektin suunnittelu ja aikataulu

Projektin tehtävien aikataulun toteutumista verrataan suunnitelmaan yksityiskohtaisemmin Projektin tehtävien aikataulun seuranta -tiedostossa (liite 1). Tätä tiedostoa on pidetty ajan tasalla koko projektin ajan.

Alkuperäisen projektisuunnitelman aikatauluun tehtiin seuraavia muutoksia:

- Tampereen kaupunginkirjaston verkkosivustoa ei voitukaan julkaista verkkokirjastojärjestelmällä vaan tähän hankittiin vapaan lähdekoodin Concrete5-web-sisällönhallintajärjestelmä.
- Koska Concrete5-järjestelmä saatiin käyttöön myöhässä ja sen opettelukin vei oman aikansa, ohjausryhmä päätti siirtää Tampereen kaupunginkirjaston verkkosivuston julkaisu kesäkuulta elokuulle. Julkaisupäiväksi sovittiin 4.8.2010.
- Samalla päätettiin julkaista PIKI-verkkokirjastosta aluksi beta-versio elokuussa 2010, jossa suunnitelluista sisältöosioista on vain PIKI-kirjastot ja Asiointi-osio verkkokirjastojärjestelmään kuuluvien toimintojen lisäksi.
- Beta-versio toimi vanhan verkkokirjaston (Intro) kanssa rinnakkain verkossa, kunnes PIKI-kirjastojen kirjastojärjestelmä päivitettiin Auroraksi ja aineistotietokantaan tehtiin MARC 21 -formaattimuutos marras-joulukuussa 2010. Tietokannan formaattimuutoksen jälkeen Intro-version käyttöliittymä lakkasi toimimasta.

Tampereen kaupunki	Projektin loppuraportti	9
Tampereen kaupunginkirjasto		
PIKI-verkkokirjastoprojekti	21.3.2011	

- Loput sisältöosiot (musiikki, lapset, nuoret ja lue, katso, kuuntele) päätettiin julkaista Lainan päivänä eli 8.2.2011.

Yli kaksi vuotta kestävässä projektissa tulee väistämättä tarvetta tehdä muutoksia alkuperäiseen projektisuunnitelmaan varsinkin, kun käytettävät järjestelmät eivät olleet vielä tiedossa projektia aloitettaessa. Myöskään kirjastojen toimeksianto ei ollut tiukka vaan projektityöryhmälle annettiin suhteellisen vapaat kädet määrittellä palveluiden sisällöt. Edellä mainitut muutokset sovittiin hyvissä ajoin ja ne toteutettiin uuden aikataulun puitteissa.

Marraskuussa tehdyssä kirjastojärjestelmäpäivityksessä ja tietokannan formaattimuutoksessa ilmeni virheitä ja ongelmia, jotka heijastuivat myös verkkokirjastojärjestelmään. Nämä ongelmat aiheuttivat verkkokirjastojärjestelmän omien puutteiden lisäksi paljon lisätyötä myös projektille.

3.4 Projektin kustannukset

Tämän sisällöntuotantoprojekti rahoitettiin osin Tampereen kaupunginkirjaston omarahoituksena ja osin Tietoyhteiskunnan tilat ja sisällöt –ESR-projektista.

Tampereen kaupunginkirjaston osuus muodostui pääosin kirjaston työntekijöiden työpanoksesta, tilojen ja laitteiden käytöstä. Muiden PIKI-kirjastojen osuus muodostui ideointipäiviin osallistuneiden työntekijöiden ja sisältöosioiden työryhmäläisten työpanoksesta. Tampereen kaupunginkirjasto ja muut Pirkanmaan PIKI-kirjastot osallistuivat rahoitukseen myös PIKI-koordinaattorin työpanoksella.

ESR Tietoyhteiskunnan tilat ja sisällöt -projektin rahoitusta käytettiin henkilöstökustannuksiin, aineisiin, tarvikkeisiin ja tavaroihin sekä palvelujen ostoon ja matkakustannuksiin.

Tampereen kaupunginkirjaston toimistosihteeri Tuula Somila hoiti projektin taloudenhoidon ESR-rahoituksen osalta: laskut, seurannan, raportoinnin ja arkistoinnin.

3.5 Projektin hallinta

Projektiryhmä ja ohjausryhmä kokoontuivat pääosin alkuperäisen suunnitelman mukaan (ks. liite 2 Kokousten määrät ja ajat).

Projektiryhmä piti kokoukset yleensä kahden viikon välein, joissa käsiteltiin projektin etenemistä, työtehtävien tilannetta ja sovittiin työnjaosta. Kaiken kaikkiaan projektiryhmä kokoontui 40 kertaa.

Ohjausryhmä kokoontui noin 3 - 4 kuukauden välein, kaikkiaan 7 kertaa. Projektipäällikkö raportoi ohjausryhmälle projektin tilasta aina, kun siirryttiin pää- tai osavaiheesta toiseen. Jotkut vaiheet ja suunnitelmat hyväksyttiin ohjausryhmällä sähköpostitse töiden jouduttamiseksi. Projektipäällikkö neuvotteli paljon myös ohjausryhmän puheenjohtajan Tuula Haaviston kanssa sekä he valmistelivat ohjausryhmän kokoukset yhdessä.

Tampereen kaupunki	Projektin loppuraportti	10
Tampereen kaupunginkirjasto		
PIKI-verkkokirjastoprojekti	21.3.2011	

Marraskuisen 2010 järjestelmäpäivityksessä esiin tulleiden virheiden teettämän työ määrän vuoksi jouduttiin joulukuuksi sovittu ohjausryhmän kokous siirtämään tammi-kuulle. Loppuvuodesta projektityöryhmäkään ei pystynyt kokoontumaan 2 viikon väleihin, kuten projektisuunnitelmaan oli kirjattu. Myös vuosilomat vaikuttivat kokoustiheyteen.

Tampereen kaupunginkirjaston verkkosivustoa määriteltäessä tavattiin kirjaston tiimejä, työryhmiä, osastoja ja lähikirjastojen henkilökuntaa yhteensä 27 kertaa.

Verkkokirjastoa ideointia tehtiin PIKI-kirjastojen työntekijöiden kanssa kahtena ideointipäivänä syksyllä 2009. Verkkokirjaston sisältötyöryhmien kanssa kokoonnuttiin yhteensä 41 kertaa määrittely, suunnittelu ja toteutusvaiheissa.

3.6 Projektin viestintä

Projektille laadittiin keväällä 2010 tarkempi viestintäsuunnitelma (liite 3) ja siihen tehtiin tarvittavat muutokset työn edetessä. Viestintäsuunnitelman laati Tampereen kaupunginkirjaston viestintäsuunnittelijana toiminut Outi Viitasalo yhdessä projektipäällikön kanssa.

Sisältöosoiden julkistamispäiväksi 8.2.2011 suunniteltiin isoa lanseerausta, jolloin PIKI-kirjastoissa olisi ollut erilaisia tapahtumia verkkokirjastoon liittyen, kuten neuvontaa, mainostusta, jaettu ilmapalloja yms. Tämä jouduttiin kuitenkin perumaan, koska järjestelmävaihdoksessa tuli niin paljon virheitä eikä haluttu mainostaa virheellisesti ja puutteellisesti toimivaa ohjelmaa.

3.7 Riskien hallinta

Projektisuunnitelmassa olleet riskit ja niiden hallinnan toteutuminen.

Riskin kuvaus	Riskin hallinta
Järjestelmien hankinta tai käyttöönotto viivästyy.	Tampereen kaupunginkirjaston verkkosivustoa ei voitu julkaista samalla järjestelmällä kuin verkkokirjastoa. Tampereen tietohallinto hankki verkkosivuston julkaisua varten palvelintilaa ja sinne asennettiin Concrete5-järjestelmä. Palvelin oli tehoton järjestelmänvaatimuksiin nähden ja verkkosivuston julkaisu viivästyi muutamalla päivällä. Uusi nopeampi palvelin saatiin syyskuussa verkkosivuston käyttöön.
Verkkokirjastojärjestelmä ei ole riittävän valmis tai se on puutteellinen.	Järjestelmän vajavaisuus ennakoitiin sisällönsuunnittelu- vaiheessa, mutta marraskuun 2010 kirjastojärjestelmäpäivityksessä tuli paljon uusia virheitä myös verkkokirjastoon. Verkkokirjaston ja kirjastojärjestelmän käyttöönoton hyväksymiseen on perustettu erillinen projekti järjestelmätoimitajan toimesta.
Projektipäällikön elämäntilanteen (sairastuminen, onnettomuudet) muuttuminen kesken projektin tai projektipäällikön vaihtuminen kokonaan.	Tämä riski ei toteutunut. Jaana Pakarinen oli sovittu projektipäällikön sijaiseksi.

Tampereen kaupunki	Projektin loppuraportti	11
Tampereen kaupunginkirjasto		
PIKI-verkkokirjastoprojekti	21.3.2011	

<p>Projektiryhmäläisten elämäntilanteiden (sairastuminen, onnettomuudet) muuttuminen kesken projektin, henkilöresurssien rajallisuus, ei varahenkilöstöä.</p>	<p>Jaana Pakarinen palkattiin kevääksi projektiin 20 prosenttisesti työajastaan. Eva Kallioranta oli huhtikuun 2010 projektissa kaksi päivää viikossa.</p> <p>PIKI-koordinaattori Pirjo Järvinen siirtyi lyhyellä varoitussajalla toisiin tehtäviin syyskuun 2010 alusta. Hänen sijaisenaan aloitti Elina Paavola-Eskola. Myös Eva Kallioranta lopetti projektissa syyskuun lopussa, kun verkkosivusto saatiin valmiiksi.</p> <p>Käytännössä siis syksyn 2010 projektiryhmässä oli vain kaksi tekijää. Riskin toteutumista välttääkseen Jaana Pakarinen palkattiin myös syyskaudeksi projektiin 20 prosenttisesti.</p> <p>Jaana Pakarisen muut työt kärsivät loppusyksystä 2010, kun hänen piti käyttää projektityöhön aikaa suunniteltua enemmän.</p>
<p>Projektissa oman toimen ohella toimivilla henkilöillä omassa työssään niin paljon tai kiireellisiä töitä, että työntekijä ei pysty tekemään töitä projektille riittävästi tai suunnitelman mukaisesti.</p>	<p>Ks. edellä. Työntekijävaihdokset ja järjestelmämuutokset aiheuttivat selkeästi riskiä projektin onnistumiselle.</p>
<p>PIKI-koordinaattorin toimeen valitun henkilön aloitusajankohta uudessa toimessa viivästyy tai ei toteudu lainkaan.</p>	<p>Tätä riskiä ei tällaisenaan esiintynyt, sillä PIKI-koordinaattorina aloitti Pirjo Järvinen, joka oli ollut projektissa jo alusta asti.</p>
<p>Uuden PIKI-koordinaattorin työpanos jää aluksi projektissa vähäiseksi.</p>	<p>PIKI-koordinaattori Pirjo Järvinen siirtyi lyhyellä varoitussajalla toisiin tehtäviin syyskuun 2010 alusta. Hänen sijaisenaan aloitti Elina Paavola-Eskola. Uuden työntekijän perehtyminen uusiin työtehtäviin vie aina oman aikansa ja samalla PIKI-koordinaattorin jokseenkin kaikki työaika meni kirjastojärjestelmän vaihdoksen valmisteluun.</p> <p>Käytännössä siis syksy 2010 projektiryhmässä oli vain kaksi tekijää, tosin Jaana Pakarinen palkattiin myös syyskaudeksi projektiin 20 prosenttisesti.</p>

Tampereen kaupunki	Projektin loppuraportti	12
Tampereen kaupunginkirjasto		
PIKI-verkkokirjastoprojekti	21.3.2011	

Verkkokirjaston asiakasvaatimusten määrittäminen on vaikeaa PIKI-kirjastojen määrän vuoksi. Suuren toimijajoukon kanssa toimiminen on hankalaa ja aikaa vievää, eikä välttämättä saada oikeita asioita esiin.	PIKI-kirjastoille on muodostunut vuosien myötä hyvät yhteistyötavat, mikä helpotti projektin työtä. Asioiden esittelyssä ja päättämisessä piti huomioida iso toimijajoukko, mutta hyvällä ennakkoinnilla asioihin saatiin päätökset sujuvasti ja projekti pysyi aikataulussa näiltä osin. PIKI-kirjastot antoivat työntekijöidensä työpanosta kiittävästi projektin käyttöön. Kaikkienensa PIKI-kirjastot suhtautuivat erittäin myönteisesti projektiin.
---	---

4 Projektin tuotosten varmistaminen

4.1 Tuotosten ylläpito

Projekti laati molemmille palveluille ylläpitosuunnitelmat ja projekti on luovuttanut ne eteenpäin.

Tampereen kaupunginkirjaston verkkosivuston sisällöstä vastaa kaupunginkirjaston viestintäsuunnittelija. Sivuston sisältöä ylläpitää pääasiassa viestintä, verkkopalvelut ja muutama ylläpitäjä tietoyhteiskuntapalveluista. Verkkopalvelut vastaa verkkosivuston teknisestä ylläpidosta, lähinnä websuunnittelija.

PIKI-verkkokirjastosta vastaa PIKI-kirjastojen puolesta Tampereen kaupunginkirjaston verkkopäällikkö ja järjestelmästä vastaa järjestelmätoimittaja Axiell Nordic Oy. Kirjaston osalta verkkokirjastojärjestelmään tehtävät tekniset ylläpitoimet tekee websuunnittelija.

PIKI-kirjastojen viestinnästä, kuten myös verkkokirjaston viestinnästä, vastaa PIKI-koordinaattori. Hän tekee yhteistyötä Tampereen kaupunginkirjaston viestintäsuunnittelijan kanssa.

PIKI-koordinaattori vastaa ja ylläpitää verkkokirjastossa kaikkea muuta sisältöä paitsi sisältöosioiden sisältöä. Sisältöosioiden sisällöstä vastaa websuunnittelija tehden yhteistyötä sisältöosioiden työryhmien ja verkkosuunnittelijan kanssa.

4.2 Jatkotoimenpiteet ja jatkokehitysten organisointi

Tampereen kaupunginkirjaston verkkosivuston sisältöä ja tekniikkaa kehittää jatkossa Tampereen kaupunginkirjaston verkkopalvelut ja viestintä.

PIKI-verkkokirjaston jatkokehityksen organisointia ei projektin aikana määritelty tarkemmin. Tällä hetkellä kirjastojärjestelmissä on niin paljon virheitä korjattavana, ettei vielä kannata tehdä tarkkoja suunnitelmia järjestelmien kehittämisestä. Järjestelmätoimittaja on yhdessä PIKI-kirjastojen kanssa käynnistänyt vuoden 2011 alussa Kirjastojärjestelmän toimituksen hyväksyminen -projektin, jonka tavoitteena on korjata sovitut virheet aikataulun puitteissa.

Tampereen kaupunki	Projektin loppuraportti	13
Tampereen kaupunginkirjasto		
PIKI-verkkokirjastoprojekti	21.3.2011	

Kunhan kirjastojärjestelmät toimivat moitteettomasti, on syytä miettiä verkkokirjaston jatkokehitystä. Kehittämistyön organisointi on PIKI-kirjastojen asia, mutta suositeltavaa olisi, että kehitystyössä olisivat mukana ainakin PIKI-koordinaattorin ja verkko-päällikön lisäksi henkilöitä, jotka tuntevat järjestelmän. Kehittämistyöryhmässä on hyvä olla edustusta myös muista PIKI-kirjastoista ja ehkä sisältöosioiden työryhmäläisiäkin. Kehitystyötä kannattaa tehdä yhdessä Tampereen tietohallinnon ja Suomen muiden Arena-verkkokirjastojärjestelmää käyttävien kirjastojen kanssa.

5 Projektin kokemukset ja opit

Projektityöryhmään osallistuneiden työntekijöiden oma arviointi projektityön sujuvuudesta on liitteenä (liitteet 4 - 8).

6 Projektidokumenttien arkistointi

Projektin dokumentit arkistoitii paperimuotoisina Tampereen kaupunginkirjaston taloustoimistoon. Arkistoinnista huolehti taloussihteerä Tuula Somila. Projektin valmiit dokumentit tallennettiin sähköisessä muodossa kirjaston H-asemalle suojattuun kansioon (H -verkkopalvelut - Suojattu_PIKI_projekti). Projektin päätyttyä dokumentit siirretään H-asemalta Tampereen kaupungin sähköiseen arkistoon Donnaan.

PIKI-verkkokirjastoa koskevat dokumentit on luettavissa myös PIKI-kirjastojen yhteisestä extranetistä PIKi-Extrasta ja Tampereen kaupunginkirjaston verkkosivustoa koskevat taas kaupungin Loora-intranetistä. Nämä eivät ole kuitenkaan dokumenttien varsinaisia arkistointipaikkoja.

Liitteet

- Liite 1 Projektin tehtävien aikataulun seuranta
- Liite 2 Kokousten määrät ja ajat
- Liite 3 Viestintäsuunnitelma
- Liite 4-8 Projektiryhmäläisen itsearviointi projektista